

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

-

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

-

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Erikoiskaupan liitto Etu ry lausuu asiassa seuraavaa erityisesti kirjojen osuudesta jätelain muutoksessa.

Tällä hetkellä kirjojen ei katsota kuuluvan jätelain 48 §:ssä tarkoitettujen paperituotteiden joukkoon ja tuottajavastuullista jätehuoltoja tarkemmin sääntelevä valtioneuvoston asetus keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä (270/2023, jäljempänä keräyspaperiasetus) sulkee erillisellä maininnalla kirjat tuottajan järjestämän jätehuollon ulkopuolelle.

Kustannusala on tehnyt ympäristöministeriölle aloitteen kirjojen jätehuoltoja koskevan sääntelyn muuttamisesta, koska se on huolissaan kirjojen joutumisesta polttoon sekajätteen mukana. Kirjojen joutuminen energijätteen joukkoon ei ole kestävä kehityksen tavoitteiden mukaista.

On erinomaista, että tämä epäkohta on nyt otettu huomioon ja kirjoille esitetään kierrätysmenetelmää.

Ehdotuksen mukaan paperin tuottajavastuujärjestelmä laajennetaan kattamaan kirjat. Kirjojen jätehuolto siirtyisi kunnilta ja jätteen haltijoilta paperituotteen tuottajille, eli painettujen kirjojen maahantuojille ja painopaperin valmistajille. Vaikutus on keräyspaperin kierrätyksen kokonaisuus huomioon ottaen vähäinen, mutta kustannusalan hiilineutraalisuustavoitteiden kannalta merkityksellinen.

Kirjojen hävittämisessä on tällä hetkellä kirjaväy käytäntöjä. Suurimmassa osassa Suomen kunnista neuvotaan lajittelemaan vallitsevan käytänteen mukaisesti kirjat ilman kansia paperinkeräykseen. Viime aikoina osassa kunnista on alettu ohjeistaa heittämään kirjat sekajätteesen (esimerkiksi HSY).

Kirjoja tulee koskea samat pelisäännöt kuin muitakin paperituotteita. Kirjat ovat korkealaatuista paperia ja erinomaista kierrätettävää materiaalia. Hävitettävistä kirjoista tehdään Suomessa esimerkiksi eristykseen tarkoitettua Ekovillaa ja kirja on raaka-aineena myös vientituote.

Kirjan hiilijalanjälkeä ei saa kasvattaa toteamalla kirja sekajätteeksi ja heittämällä hyvää neitseellistä raaka-ainetta hukkaan ja romuttamaan kuluttajien hyviä kierrätyskäytänteitä. Kirjan hiilijalanjälkeä pienennetään, kun kirjoihin käytetty paperi saadaan uusiokäyttöön ja arvokas raaka-aine hyödynnettyä.

Loppuun kulutetun kirjan hävittäminen vastuullisesti on oltava kuluttajille mahdollisimman helppoa. Keräys tulee järjestää osana muuta paperinkeräystä, jolloin keräyspisteet ovat helposti kuluttajien saatavilla ja saavutettavissa. Kirjojen tuottajia ei tule velvoittaa perustamaan omaa tuottajayhteisöä ja kirjojen keräys järjestetään paperinkeräyksen yhteydessä.

Isojen kirjaerien keräys on jo tällä hetkellä järjestetty erillisinä ja hävitettävät kirjat ovat toimijoille myös myytävää uusiöraaka-ainetta. Tämän tulee säilyä.

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

